

Asia: VN/27452/2020-OM-548

Julkisuuslain salassapitoperusteiden uudistustarpeiden kartoitus

Lausunnonantajan lausunto

Mitkä ovat mielestänne nykyisten julkisuuslain 24 §:n salassapitoperusteiden kehittämistarpeet? Puuttuuko nykyisistä salassapitosäännöksistä jotain olennaista? Kuvailkaa ja perustelkaa kehittämistarvetta mahdollisimman konkreettisesti.

Suomen Uusyrityskeskukset ry kiittää mahdollisuudesta lausua oikeusministeriön mietinnöstä julkisuuslain ajantasaistamiseksi. Haluamme lausunnossamme tuoda esiin huolestamme erityisesti ehdotetun soveltamisalan laajentamisen vaikutuksista Uusyrityskeskusten tarjoamaan maksuttomaan ja luottamukselliseen yritysneuvontaan.

Ehdotettu julkisuuslain soveltamisalan laajentaminen perustuslain 124 §:n mukaisesti julkisen hallintotehtävän hoitamiseen kokonaisuudessaan sekä julkisyhteisöjen määräysvallassa oleviin yhteisöihin voi johtaa siihen, että myös Uusyrityskeskusten toiminta katsottaisiin lain piiriin kuuluvaksi.

Uusyrityskeskukset ovat voittoa tavoittelemattomia yhdistyksiä, jotka tarjoavat maksutonta neuvontaa yrityksen perustamista harkitseville henkilöille. Neuvonta on luottamuksellista ja perustuu asiakkaan vapaaehtoiseen yhteydenottoon. Noin 30 % asiakkaista on yksityisen sektorin työntekijöitä, jotka eivät halua työnantajansa tai muiden tahojen tietävän yrityssuunnitelmistaan. Julkisuuslain soveltaminen voisi vaarantaa tämän luottamuksellisuuden ja siten heikentää palvelun saavutettavuutta ja vaikuttavuutta.

Kuten SEKES ry lausunnossaan tuo esiin, luottamuksellisuus on keskeinen osa yritysneuvonnan vaikuttavuutta.

Uusyrittyskeskusten asiakkaat jakavat usein arkaluonteista tietoa liikeideoistaan, taloudellisesta tilanteestaan tai työsuhteestaan. Jos nämä tiedot voisivat joutua julkisuuslain piiriin, se voisi estää asiakkaita hakeutumasta neuvontaan.

Lisäksi Uusyrittyskeskuksissa neuvotaan myös jo toiminnassa olevia alkuvaiheen yrityksiä sekä omistajanvaihdostilanteissa, joissa yritys siirtyy uudelle omistajalle. Näissä tapauksissa henkilötietojen salassapito on erityisen tärkeää, sillä neuvonnassa käsitellään usein luottamuksellisia tietoja yrityksen taloudellisesta tilanteesta, henkilöstöstä ja liiketoimintastrategiasta. Mikäli tällaiset tiedot voisivat tulla julkisiksi, vaarana on paitsi yksityisyyden suojaan liittyvät ongelmat myös mahdolliset kilpailuoikeudelliset riskit, mikäli liikesalaisuuksia paljastuu.

Neuvontatyössä jouduttaisiin jatkuvasti arvioimaan, mikä tieto on liikesalaisuus tai muutoin salassa pidettävää. Tämä loisi epävarmuutta sekä asiakkaille että neuvojille ja voisi johtaa tilanteisiin, joissa oikeudellinen tulkinta selviää vasta hallinto-oikeuden päätöksellä. Tällainen epävarmuus ei ole hyväksyttävää asiakaslähtöisessä ja matalan kynnyksen palvelussa.

Jos julkisuuslain soveltamisalaa muutettaisiin mietinnössä ehdotetulla tavalla (Oikeusministeriön julkaisuja 2023:32, lakiehdotuksen 5 §), millaisia muutoksia tämä edellyttäisi salassapitoperusteisiin? Kuvaillaa ja perustelkaa muutostarvetta mahdollisimman konkreettisesti.

Kannatamme useiden muiden lausunnonantajien tavoin sitä, että ennen soveltamisalan laajentamista tulisi tehdä kattava arvio salassapitoperusteista. Nykyinen mietintö ei riittävästi huomioi neuvontapalveluiden erityisluonnetta ja yksityishenkilöiden oikeutta yksityisyyteen, joka on koko neuvontapalvelun toiminnan kannalta välttämätöntä.

Suomen Uusyrittyskeskukset ry esittää seuraavaa:

- Julkisuuslain soveltamisalaa ei tule ulottaa Uusyrittyskeskusten kaltaisiin toimijoihin, jotka tarjoavat luottamuksellista neuvontaa yksityishenkilöille.
- Ennen soveltamisalan laajentamista tulee arvioida salassapitoperusteiden riittävyys ja vaikutukset asiakasluottamukseen.
- Lainsäädäntövalmistelussa tulee huomioida neuvontapalveluiden erityisluonne ja varmistaa, ettei yksityishenkilöiden anonymiteetti vaarannu.

Oletteko tunnistaneet tietojen tai asiakirjojen salassapitoa koskevaa erityislainsäädäntöä, joka on ristiriidassa julkisuuslain salassapitosäännösten kanssa? Jos julkisuuslain soveltamisalaa muutettaisiin mietinnössä ehdotetulla tavalla (Oikeusministeriön julkaisuja 2023:32, lakiehdotuksen 5 §), aiheutuisiko soveltamisalan muutoksesta konkreettisia ristiriitoja nykyisen erityislainsäädännön kanssa tai tarvetta tarkentaa erityislainsäädäntöä?

Orlando Carita
Suomen Yrittäjänaiset

Komi Anneli
Suomen Uusyrityskeskukset ry - Suomen Uusyrityskeskus ry